

УДК 331.1:636.5

Стан та напрямки розвитку підприємств галузі птахівництва

О.Т. Дяк
Olegdyak@meta.ua

*Львівський національний університет ветеринарної медицини та біотехнологій імені С.З. Гжицького,
вул. Пекарська, 50, м. Львів, 79010, Україна*

Стратегічним пріоритетом соціального та економічного розвитку України в умовах ринкових трансформацій є підвищення рівня продовольчої безпеки держави на основі нарощування виробництва продуктів харчування. При розв'язанні даного питання птахівництво стало одним із найбільш економічно привабливих та конкурентоспроможних видів агробізнесу і є в Україні традиційною галуззю сільського господарства, чому сприяють кліматичні умови та розвинуте зернове господарство. Однак в агропромисловому виробництві України досліджувана галузь залишається проблемною. Проведений в дослідженні аналіз сучасного стану розвитку галузі показує, що в цілому по Україні спостерігається позитивний розвиток птахівництва, спостерігається тенденція до збільшення поголів'я птиці, обсягів виробництва м'яса птиці та виробництва яєць. Але, незважаючи на позитивні тенденції, у птахівничих підприємств ще залишається низка проблем, таких як нестабільність державної підтримки, цінової політики, податковий тиск, недостатня кормова база, неналежна якість продукції тощо. Тому, основними напрямками розвитку птахівництва повинні стати: формування нових та відродження колишніх спеціалізованих комплексів з виробництва продукції птахівництва на індустріальній основі, основі більш повного використання генетичного потенціалу кросів і порід птиці, раціональної організації праці та виробництва, впровадження ресурсозберігаючих технологій виробництва продукції, поглиблення переробки птахівничої сировини, розширення асортименту і підвищення якості продукції; освоєння сучасних методів маркетингу, збуту, реклами.

Ключові слова: галузь тваринництва, птахівництво, поголів'я птиці, розвиток, економічна ефективність, інтенсифікація виробництва, інновація, інноваційний процес, підприємництво, вплив інновацій.

Характеристика и направления развития предприятий отрасли птицеводства

О.Т. Дяк
Olegdyak@meta.ua

*Львовский национальный университет ветеринарной медицины и биотехнологий имени С.З. Гжицкого,
ул. Пекарская, 50, г. Львов, 79010, Украина*

Стратегическим приоритетом социального и экономического развития Украины в условиях рыночных трансформаций является повышение уровня продовольственной безопасности государства на основе наращивания производства продуктов питания. При решении данного вопроса птицеводство стало одним из самых экономически привлекательных и конкурентоспособных видов агробизнеса и есть в Украине традиционной отраслью сельского хозяйства, чему способствуют климатические условия и развитое зерновое хозяйство. Однако в агропромышленном производстве Украины исследуемая отрасль остается проблемной. Проведенный в исследовании анализ современного состояния развития отрасли показывает, что в целом по Украине наблюдается положительное развитие птицеводства, наблюдается тенденция к увеличению поголовья птицы, объемов производства мяса птицы и производство яиц. Но, несмотря на положительные тенденции, в птицеводческих предприятиях еще остается ряд проблем, таких как нестабильность государственной поддержки, ценовой политики, налоговое давление, недостаточная кормовая база, ненадлежащее качество продукции и тому подобное. Поэтому, основными направлениями развития птицеводства должны стать: формирование новых и возрождение бывших

Citation:

Dyak, O.T. (2016). The state and direction of development of enterprises of the poultry industry. *Scientific Messenger LNUVMBT named after S.Z. Gzhytskyj*, 18, 2(69), 58–61.

специализированных комплексов по производству продукции птицеводства на индустриальной основе, основе более полного использования генетического потенциала кроссов и пород птицы, рациональной организации труда и производства, внедрения ресурсосберегающих технологий производства продукции, углубление переработки птицеводческой сырья, расширения ассортимента и повышения качества продукции.

Ключевые слова: *отрасль животноводства, птицеводство, поголовье птицы, развитие, экономическая эффективность, интенсификация производства, инновация, инновационный процесс, предпринимательство, влияние инноваций.*

The state and direction of development of enterprises of the poultry industry

O.T. Dyak
Olegdyak@meta.ua

*Lviv national university of veterinary medicine and biotechnologies named after S. Gzhytskyj
Pekarska Str., 50, Lviv, 79010, Ukraine*

A strategic priority for social and economic development of Ukraine in conditions of market transformation is to increase food security through increased food production. When addressing this question, the poultry industry has become one of the most economically attractive and commercially viable agribusiness in Ukraine, the traditional agricultural sector, aided by climatic conditions and development of grain farming. However, in agro-industrial production of Ukraine studied the industry remains problematic. Conducted the study the analysis of the current state of development of the industry shows that in General in Ukraine there is a positive development of the poultry industry, there is a tendency to increase the number of poultry, production of poultry meat and egg production. But despite the positive trends in poultry farms there still remain a number of problems such as the instability of state support, pricing policy, tax burden, insufficient feed base, poor quality products, and the like. Therefore, the main directions of development of poultry farming should be: the formation of new and the revival of the former specialized complexes for production of poultry products on an industrial basis, the basis of fuller use of the genetic potential of crosses and breeds of birds, the rational organization of labor and production, the introduction of resource-saving technologies of production, the deepening processing of poultry raw materials, expansion of assortment and improvement of quality of products.

Key words: *livestock industry, poultry, poultry development, economic efficiency, intensification of production, innovation, innovation process, entrepreneurship, impact innovation.*

Вступ

Стратегічним пріоритетом соціального та економічного розвитку України в умовах ринкових трансформацій є підвищення рівня продовольчої безпеки держави на основі нарощування виробництва продуктів харчування, поліпшення їх якості та збалансованості за поживними елементами, а також забезпечення захисту вітчизняного виробника. Забезпечення продуктами харчування завжди було одним з пріоритетних напрямків діяльності народного господарства України на всіх етапах його розвитку. В розв'язанні м'ясної проблеми продукти птахівництва, зокрема, виробництво курячого м'яса, за співвідношенням ціни та якості, враховуючи купівельну спроможність населення України, завжди займало провідні позиції.

Вітчизняне птахівництво стало одним із найбільш економічно привабливих та конкурентоспроможних видів агробізнесу, про що свідчить стійка динаміка зростання виробництва м'яса птиці і яєць. Галузь також має значний експортний потенціал та перспективи його нарощування, що є однією зі стратегічних цілей підвищення ефективності розвитку агропромислового комплексу в майбутньому.

Однак в агропромисловому виробництві України галузь птахівництва залишається проблемною. Створити сприятливі умови для підвищення ефективності птахівництва в цілому, забезпечити населення високоякісними продуктами харчування, витримати значну конкуренцію на внутрішньому ринку і знайти шляхи виходу на зовнішній ринок – ось перелік далеко не всіх питань, які стоять перед галуззю на сучасному етапі розвитку.

Матеріал і методи досліджень

Теоретичною та інформаційною основою дослідження є законодавчо-нормативна база України, наукові дослідження вітчизняних науковців та вчених з досліджуваної тематики, дані Державного комітету статистики (в т. ч. Головного управління статистики у Львівській області), матеріали періодичних видань, ресурси мережі Internet.

У процесі здійснення дослідження використовувались наступні наукові методи: історичний, монографічний, абстрактно-логічний, графічний, статистичний, розрахунковий, метод економічного аналізу тощо.

Результати та їх обговорення

Птахівництво – галузь сільськогосподарського виробництва, основним завданням якої є розведення, вирощування, утримання, годівля птиці, застосування механізації, автоматизації, проведення ветеринарної профілактики з метою одержання продукції птахівництва. Птахівництво – «скоростигла», високо економічна галузь тваринництва, яка при порівняно незначних затратах праці й кормів дає за короткий час високоякісну продукцію (доросла птиця, молодняк птиці, інкубаційні і харчові яйця, продукти забою і переробки, пух та пір'я, тощо), що широко використовується не тільки в харчовій і легкій промисловості, а й парфумерній, мікробіологічній промисловості та медицині. Забійний вихід птиці становить 80% і більше, а вихід їстівних частин птиці – до 67% (Lanovsky et al., 2001).

Птахівництво було здавна широко розвинене на всіх українських землях, особливо в Галичині і на Правобережжі України, де вирощували курей, гусей, качок та індиків. Свійська птиця до колективізації давала добрі прибутки селянам, зокрема тому, що її легко було збувати, а тримати могло й найбідніше господарство. Птахівництво в Україні є традиційною галуззю сільського господарства, чому сприяють кліматичні умови та розвинуте зернове господарство. Так як птахівництво є скороспілою галуззю, вона менш капіталомістка, більш мобільна в нестійких умовах ринку. Віддача корму у птиці в 3–4 рази вища, ніж у свиней, великої рогатої худоби та овець, тому собівартість м'яса птиці найнижча, що є найбільш сприятливим фактором підвищення попиту на цей продукт, доступний навіть для споживачів з невисокими доходами. В умовах вступу нашої країни до СОТ іншим галузям тваринництва необхідно довести

свою життєздатність, можливість вести гідну конкурентну боротьбу на основі ефективного використання ресурсів в умовах ринку. Щодо птахівництва можна стверджувати, що на етапі жорсткої конкуренції з імпортною продукцією вітчизняні виробники одержали певні переваги, про що свідчить щорічний приріст виробництва яєць і м'яса птиці (Marmul and Avercheva, 2009).

Дослідження стану птахівництва проведемо в розрізі загальних показників галузі по Львівській області та державі в цілому.

Як бачимо з даних таблиці 1 загальна чисельність поголів'я птиці в цілому по державі за останні 5 років у цілому зростає (у 2015 році порівняно з 2011 рік склав 6%). Вказаний показник по території Львівської області показує негативну тенденцію (регрес за аналогічний період склав 21%).

Таблиця 1

Чисельність птиці усіх видів у сільськогосподарських підприємствах, голів*

Україна	2011	105 725 300
	2012	117 888 600
	2013	132 072 500
	2014	122 077 800
	2015	112 008 700
	2015 у % до 2011	106%
Львівська область	2011	3 610 808
	2012	3 850 223
	2013	3 873 121
	2014	3 586 356
	2015	2 844 095
	2015 у % до 2011	79%

* –розраховано автором за даними ГУСуЛЮ (Agriculture: the Department of statistics in Lviv region, available at: <http://www.lv.ukrstat.gov.ua>)

Таблиця 2

Виробництво яєць та продуктивність птиці усіх видів в сільськогосподарських підприємствах

		Валове виробництво яєць, тис. шт.	Продуктивність птиці, шт./рік
Україна	2011	11 738 200	286
	2012	11 977 400	293
	2013	12 234 200	289
	2014	12 536 200	276
	2015	9 762 200	252
	2015 у % до 2011	83%	88%
Львівська область	2011	103 187	228
	2012	63 212	148
	2013	67 025	207
	2014	56 426	217
	2015	59 271	238
	2015 у % до 2011	57%	104%

* –розраховано автором за даними ГУСуЛЮ (Agriculture: the Department of statistics in Lviv region, available at: <http://www.lv.ukrstat.gov.ua>)

Дані таблиці 2 показують динаміку валового виробництва яєць птиці за 2011–2015 роки в сільськогосподарських підприємствах України та Львівщини. Як бачимо тенденція цього показника в обох випадках різко негативна (по Україні в цілому виробництво яєць скоротилося на 17%, на Львівщині виробництво впало на 43%). На нашу думку, однією з причин такого стану справ є зниження яйценосності птиці (по Україні на 12%). Що ж до Львівщини, то навіть ріст

продуктивності птиці не зміг компенсувати втрату виробництва яєць через різку скорочення поголів'я (див. табл. 1).

Висновки

Отож, в цілому по Україні спостерігається позитивний розвиток галузі птахівництва, спостерігається тенденція до збільшення поголів'я птиці, обсягів ви-

робництва м'яса птиці та виробництво яєць. Це зумовлене, на нашу думку, насамперед, зростанням попиту з боку населення та підприємств харчової промисловості. Крім того, м'ясо птиці стало заміником для більшості споживачів м'яса інших видів м'яса з огляду на те, що останніми роками відбувається суттєве скорочення пропозиції м'яса великої рогатої худоби та свиней, а відповідно зростають і ціни на них. Проте у Львівській області, можна відмітити негативну тенденцію розвитку птахівництва, це проявляється через збитковість та різкого скорочення поголів'я птиці на підприємствах і, як наслідок, скорочення обсягів виробництва. Також, значне поголів'я птиці знаходиться в особистих селянських та підсобних господарствах населення, що суттєво впливає на ефективність виробництва продукції.

Перспективи подальших досліджень. Але, незважаючи на позитивні тенденції, у птахівничих підприємств ще залишається низка проблем, таких як нестабільність державної підтримки, цінової політики, податковий тиск, недостатня кормова база, неналежна якість продукції тощо. Тому, основними напрямками розвитку птахівництва, і як наслідок напрямками відповідних наукових досліджень, повинні стати формування нових та відродження колишніх спеціалізо-

ваних комплексів з виробництва продукції птахівництва на індустріальній основі, основі більш повного використання генетичного потенціалу кросів і порід птиці, раціональної організації праці та виробництва, впровадження ресурсоощадних технологій виробництва продукції; поглиблення переробки птахівничої сировини, розширення асортименту і підвищення якості продукції; освоєння сучасних методів маркетингу, збуту, реклами. Основними виробниками м'яса птиці і яєць повинні стати птахівничі підприємства при значному скороченні питомої ваги особистих селянських господарств, які не здатні забезпечувати розвиток галузі на інноваційній основі тощо.

Бібліографічні посилання

- Lanovsky, N.G., Chernenko, R.M., Gursky, I.M. (2001). Livestock: tips for farmers. Higher school, Kiev, Ukraine.
- Marmul, L.A., Avercheva, N.O. (2009). Problems and prospects of poultry farming development in the region. 4, 16–24.
- Agriculture: the Department of statistics in Lviv region, available at: <http://www.lv.ukrstat.gov.ua/>

Стаття надійшла до редакції 28.09.2016